

Dönem: 22

Yasama Yılı: 5

TBMM

(S. Sayısı: 1360)

Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanun Tasarısı ve Çevre ile Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/1260)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

31/10/2006

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1313/5007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 25/9/2006 tarihinde kararlaştırılan “Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanun Tasarısı” ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

1974'te ortaya çıkan petrol krizinden sonra Dünyada enerjinin pahalı olarak elde edilmesi, elektrik üretiminde kullanılan yakıtlar arasında ilk sırada yer alan fosil yakıtların zamanla tükenecek olması ve CO₂ gazı emisyonuna bağlı olarak atmosfer üzerinde sera etkisi oluşması, bunun yanında elektrik enerjisi üretiminde karşılaşılan kaynak kısıtlılığı ve mevcut teknolojilerin günümüzde ulaştığı nokta, enerji ihtiyacının karşılanması ve sürekliliğin sağlanması için doğru ve etkin bir enerji politikasının oluşturulması ve idaresini gerekli kılmaktadır.

Nükleer teknoloji, dünyanın elektrik gereksiniminin %17'sini karşılamasının yanı sıra, tıpta, askeri alanda, AR-GE çalışmalarında ve endüstride kullanılan birçok izotopun üretilmesinde başvuru bir teknolojidir. Nitekim ülkemizde de, elektrik enerjisi üretimi dışında birçok alanda nükleer teknolojiden yaygın olarak faydalanılmaktadır.

Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde nükleer enerji kaynakları, elektrik enerjisi üretiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Halihazırda 30 ülkede 441 adet nükleer tesis bulunmaktadır ve Dünya nükleer enerji üretiminin % 80'i OECD ülkelerinde gerçekleşmektedir. Bunun yanı sıra, 12 ülkede 27 tesisin inşası da devam etmektedir.

Ülkemiz elektrik enerjisi tüketim talebi son yıllarda yaklaşık olarak % 6-7 civarında büyüme göstermektedir. 2006 yılı sonu itibarıyla 172 TWh olarak gerçekleşmesi öngörülen Türkiye toplam elektrik tüketimi, halihazırdaki tüketim eğiliminin devam etmesi durumunda 2015 yılında 300 TWe düzeyini bulabilecektir. Ülkemiz; hidrolik, rüzgar, güneş ve jeotermal kaynaklar gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının yanında kömür açısından elektrik üretimine ve dolayısıyla ülkemiz ekonomisine kazandırılmayı bekleyen zengin yerli kaynaklara sahiptir. Bununla birlikte, söz konusu kaynakların tamamı enerji üretimi amacıyla değerlendirilse bile, mevcut yerli kaynaklarla orta ve uzun dönemde artan elektrik enerjisi talebini karşılamak zorlaşacaktır. Termik santrallerin çevre üzerindeki

etkilerine karşı Dünyada giderek artan hassasiyet dikkate alındığında, elektrik üretim verimliliği yüksek, sera gazı emisyonu oldukça düşük nükleer güç santrallerinin kurulması bir zorunluluk haline gelecektir.

Bu nedenle, ülkemizde daha önce yapılması birçok kez gündeme gelmekle birlikte çeşitli nedenlerle uygulamaya geçirilemeyen nükleer güç santrallerinden elektrik üretiminin bir an önce arzulan seviyede gerçekleştirilmesi için gerekli kanuni düzenlemelerin yapılması zorunluluk arz etmektedir.

Düzenleme ile ülkemiz enerji plan ve politikalarına uygun biçimde orta ve uzun vadede arz güvenliğinin sağlanması, nükleer teknolojinin ülkemizde yaygınlaştırılması ve bu bağlamda ülkemizin nükleer teknolojiyi yaygın olarak kullanan ülkeler konumuna gelmesi, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ve buna bağlı olarak fiyat dalgalarından korunmanın sağlanması, uranyum ve toryum gibi ülkemizde yaygın olarak bulunan ve nükleer güç santrallerinde halihazırda yakıt olarak kullanılan ve/veya önümüzdeki yıllarda gelişen teknolojilere bağlı olarak yakıt olarak kullanılacak madenlerin ülkemiz ekonomisine kazandırılması ve sera gazları ve kirlenmeye meydan vermeden Dünya ekonomik refahına katkıda bulunulması sağlanabilecektir.

Düzenleme ayrıca, elektrik enerjisi üretimi gerçekleştirecek nükleer güç santrallerinin bir araştırma sonucunda seçilmesini ve nükleer güç santrallerinden üretilecek elektrik enerjisinin belirli bir süre için teklif edilen fiyattan perakende satış lisansı sahibi tüzel kişilere alım yükümlülüğü getirilerek desteklenmesi hususunu kapsamaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Kanunun amacının, enerji plan ve politikalarına uygun biçimde, elektrik enerjisi üretimi gerçekleştirecek nükleer güç santrallerinin kurulması, işletilmesi ve enerji satışına ilişkin usul ve esasları belirlemek olduğu belirtilmektedir.

Madde 2- Madde ile Kanunda geçen kısaltma ve terimlerin tanımları verilerek bu tanımlara getirilmiş sınırlama ve açıklamalar ortaya konulmaktadır.

Madde 3- Maddenin birinci fıkrası ile ilgili bakanlık ve kurumların görüşleri alındıktan sonra başlatılacak nükleer güç santrali yatırımını gerçekleştirecek şirketlerin belirlenmesi sürecinin Bakanlık tarafından gerçekleştirileceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrası ile Kanun kapsamında gerçekleştirilecek nükleer güç santrali yatırımını gerçekleştirecek şirketin belirlenmesi sürecine Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından belirlenecek teknolojik kriterleri sağlayacak şirketlerin katılacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrası ile Kanun kapsamında gerçekleştirilecek nükleer güç santrali yatırımını gerçekleştirecek şirketin yapılacak seçim sonucunda belirleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrası ile Kanuna göre kurulacak santralin megavat-elektrik (MWe) cinsinden toplam kurulu gücü, kurulacağı yerin tahsisi, inşası ve işletmeye geçmesi için tahsil edilecek lisans bedeli ve altyapıya yönelik verilecek teşvikler ile santralin kurulmasına ilişkin yapılacak tekliflerin seçimine ilişkin usul ve esasların, hizmetin gereklerine göre Bakanlar Kurulunca belirleneceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrası ile belirli bir süre boyunca şirketler tarafından yıllara yaygın olarak teklif edilecek elektrik enerjisi alım miktarları ile şirketlerce teklif edilecek yıllara sari birim elektrik enerjisi satış fiyatlarının çarpımı sonucu oluşacak alım bedellerinin önceden belirlenmiş belirli

bir iskonto oranı üzerinden yarışmanın yapıldığı tarihe indirgenmiş değerleri toplamı olarak en düşük teklifi veren şirkete bu Kanunda öngörülen hükümlerden yararlanma imkanı getirilmektedir.

Maddenin altıncı fıkrası ile şirketlerce teklif edilecek yıllık birim elektrik enerjisi satış fiyatlarının, her bir yıl için seçim yapılan yıldan bir önceki yıla ait EPDK tarafından ilan edilen Türkiye ortalama toptan elektrik enerjisi satış fiyatını aşamayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 4- Maddenin birinci fıkrası ile nükleer güç santrallerinden üretilen elektriğin kullanımının yaygınlaştırılmasını sağlayacak destek mekanizmalarıyla ilgili hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin (a) bendi ile nükleer güç santrallerinden üretilen elektrik enerjisinin, perakende satış lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından maddede belirtilen şartlarda tesis edilen ikili anlaşmalarla satın alınacağı ve üstlenilecek elektrik enerjisi alımına ilişkin hükümlerin perakende satış lisanslarına derç edileceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin (b) bendi ile nükleer güç santrallerinden üretilen elektrik enerjisinin tüketiminin sağlanması için perakende satış lisansı sahibi tüzel kişilerin almakla yükümlü olduğu miktar oransal olarak belirlenmektedir.

Madde 5- Maddenin birinci fıkrası ile Kanun hükümlerinden yararlanacak şirkete, ilgili mevzuatı çerçevesinde gerekli olan her türlü izin, ruhsat ve lisansı alma yükümlülüğü getirilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası ile bu Kanun hükümlerinden yararlanacak şirkete, santralin kurulması aşamasında oluşabilecek herhangi bir zararın tazminine yönelik olarak oluşturulacak zorunlu yatırım sigortası yaptırma, santralin faaliyeti süresince oluşacak atıkların taşınması, depolanması ve/veya bertaraf edilmesi ile ilgili her türlü finansal maliyetlerin ve santralin işletme süresinin sonunda işletmeden çıkarma masraflarının karşılanması için oluşturulacak fonlara katkıya yönelik yükümlülük getirilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrası ile atık yönetimi ve nükleer güç santralının sökülmesinden dolayı oluşacak maliyetlerin şirket tarafından karşılanması amacıyla şirketin katkıda bulunacağı özel hesap oluşturulması ile bu hesabın oluşturulması ve idaresine ilişkin usul ve esasların Türkiye Atom Enerjisi Kurumu ve Hazine Müsteşarlığının görüşü alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından belirleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrası ile nükleer yakıt, radyoaktif madde veya radyoaktif atık taşınırken veya santralde bir kaza olması durumunda, nükleer enerji alanında üçüncü kişilere karşı sorumluluğa ilişkin olarak Paris Sözleşmesi ve diğer ulusal ve uluslararası mevzuat hükümlerinin uygulanacağı hükmü getirilmektedir.

Madde 6- Madde ile nükleer güç santrallerinin kurulması ve işletilmesinde tercih edilmesi halinde kamu-özel sektör işbirliğini sağlamak amacıyla, nükleer güç santrallerini kuracak ve/veya işletilecek şirkete iktisadi devlet teşekküllerinin iştirak etmesi sağlanmaktadır.

Madde 7- Maddenin birinci fıkrası ile kurulacak santrale ilişkin teknoloji edinmeye ve nükleer yakıt üretimine yönelik yatırımlar ile işletme personelinin eğitimine yönelik Bakanlar Kurulunca sağlanacak teşvik mekanizmalarından yararlanma imkanı getirilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası ile yatırımcıların nükleer güç santrallerine yönelik yatırımlarını bir an önce gerçekleştirmelerini sağlamak amacıyla, söz konusu yatırımların Hazinesin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki arazileri kapsamaması durumunda bir yandan yatırım dönemi için finansal maliyetin indirilmesi sağlanırken diğer yandan kamunun uzun süreli gelirleri-

nin ortadan kaldırılmaması amacıyla bu tür yatırımları gerçekleştiren yatırımcılara kamu arazileri için belli bir bedel ödeme yükümlülüğü getirilmektedir. Ayrıca, şirketlere, taşınmazlara ilişkin sözleşmelerin sürelerinin sonunda, maliyeti Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında karşılanmak üzere nükleer güç santralının sökülmesi ve taşınmazın eski haline getirilerek Hazineye iadesi yükümlülüğü getirilmektedir.

Madde 8- Madde ile Kanunda belirtilen koordinasyonun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yürütüleceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 9- Maddede, 4 üncü madde ile nükleer güç santrallerinden üretilen elektrik enerjisi kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik olarak perakende satış lisansı sahibi tüzel kişilere getirilmiş olan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde uygulanacak yaptırımlara ilişkin düzenleme yer almaktadır.

Geçici Madde 1- Madde ile, nükleer faaliyetlerin düzenlenmesi için bir kurum kurulana kadar düzenleme ve denetleme işlemlerini yerine getirmek için TAEK'in gerekli önlemleri alması öngörülmektedir.

Ayrıca, nükleer konusunda deneyim sahibi Türk bilim adamlarının ve nükleer alanda uluslararası düzeyde tanınmış yabancı uyruklu bilim adamlarının hizmetine Kurum bünyesinde ihtiyaç duyulduğundan, maddede bu yönde de düzenleme yapılmıştır.

Madde 10- Yürürlük maddesidir.

Madde 11- Yürütme maddesidir.

Çevre Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çevre Komisyonu

Esas No: 1/1260

22/01/2007

Karar No: 1

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 31/10/2006 tarihinde Başkanlığınıza sunulan “Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanun Tasarısı”, Başkanlığınızca 08/11/2007 tarihinde esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, tali komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuz 17/01/2007 tarihli 1 inci toplantısında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Hilmi Güler ile Çevre ve Orman, Maliye Bakanlıkları ile sivil toplum örgütleri temsilcilerinin de katılımıyla Tasarayı inceleyip görüşmüştür.

Tasarı, enerji plan ve politikalarına uygun biçimde, elektrik enerjisi üretimi gerçekleştirecek nükleer güç santrallerinin kurulması, işletilmesi ve enerji satışına ilişkin usul ve esasları düzenlemeyi amaçlamaktadır.

Tasarının tümü üzerinde Komisyonumuzda yapılan görüşmeler sırasında;

- * Çevre insan ilişkisinin son derece anlamlı ve kutsal olduğu,
- * Nükleer güç santrallerinin kurulması konusunda bu derece hassas bulunduğu,
- * Uygulanacak nükleer teknoloji programı ile elektrik enerjisinde dışa bağımlılığın azaltılacağı,
- * Bu programın çevreye rağmen değil; çevre için yapıldığı,
- * Türkiye’de nükleer teknolojinin tıp alanında uzun bir süredir kullanıldığı,
- * Bu alanda halen 286 tesisin var olduğu,
- * Hem yurt içinden hem yurt dışından insanların nükleer tıbbın faydalarından yararlanmak için sıraya girdiği,
- * Nükleer teknolojinin sadece tıp alanında değil; tarım, veterinerlik, mühendislik alanlarında da kullanıldığı ve bu kullanımlar sonucunda çevre ve insan sağlığına etkilerinin hep olumlu yönde olduğu,
- * Nükleer teknolojinin, dünyanın elektrik gereksiniminin % 17’sini karşılamasının yanı sıra, tıpta, askeri alanda, AR-GE çalışmalarında ve endüstride kullanılan birçok izotopun üretilmesinde başvurulan bir teknoloji olduğu,
- * Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde nükleer enerji kaynakları, elektrik enerjisi üretiminde yaygın olarak kullanıldığı,
- * Halen 30 ülkede 442 adet nükleer tesis bulunmaktadır ve dünya nükleer enerji üretiminin % 80’inin OECD ülkelerinde gerçekleştiği,
- * Ülkemizin; hidrolik, rüzgar, güneş ve jeotermal kaynaklar gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının yanında kömür açısından elektrik üretimine ve dolayısıyla ülkemiz ekonomisine kazandırılmayı bekleyen zengin yerli kaynaklara sahip olduğu,

* Söz konusu kaynakların tamamı enerji üretimi amacıyla kullanılsa bile, mevcut yerli kaynaklarla orta ve uzun dönemde artan elektrik enerjisi talebini karşılamakta zorlaşacağı,

* Termik santrallerin çevre üzerinde etkilerine karşı dünyada giderek artan hassasiyet dikkate alındığında, elektrik üretim verimliliği yüksek, sera gazı emisyonu oldukça düşük nükleer santrallerinin kurulması bir zorunluluk haline geldiği,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki bu görüşmelerden sonra, Tasarı ile gerekçesi Komisyonumuzca benimsenmiş ve maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının söz konusu alanda düzenlemeler öngören biri geçici olmak üzere on maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 10 ve 11 inci maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, havalesi gereği Esas Komisyon olan Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>A. Münir Erkal</i>	<i>Mustafa Çakır</i>	<i>İbrahim Köşdere</i>
Malatya	Samsun	Çanakkale
Kâtip	Üye	Üye
<i>Fatih Arıkan</i>	Mehmet Boztaş	<i>Mehmet Alp</i>
Kahramanmaraş	Aydın	Burdur
	(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
Sedat Kızılcıklı	<i>Tevfik Akbak</i>	<i>Şemsettin Murat</i>
Bursa	Çankırı	Elazığ
(İmzada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>Nurettin Aktaş</i>	Abdulaziz Yazar	Mehmet Emin Murat Bilgiç
Gaziantep	Hatay	Isparta
	(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Gürsoy Erol</i>	Canan Arıtman	Salih Gün
İstanbul	İzmir	Kocaeli
	(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	
Şefik Zengin	Hüseyin Güler	
Mersin	Mersin	
(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)	

ÇEVRE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
NÜKLEER GÜÇ SANTRALLERİNİN KURULMASI VE İŞLETİLMESİ İLE
ENERJİ SATIŞINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4- Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5- Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6- Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7- Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8- Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9- Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10- Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11- Tasarının 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Esas No.: 1/1260

07/03/2007

Karar No.: 68

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımız tarafından 08/11/2006 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmekle birlikte tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu ile Çevre Komisyonuna havale edilmiş bulunan 1/1260 esas sayılı “Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanun Tasarısı” ile Çevre Komisyonu tarafından söz konusu Tasarı üzerinde yapılan görüşmeler sonrasında hazırlanan 22/01/2007 tarihli Rapor ve bütün maddelerin aynen kabul edildiği Çevre Komisyonunun Kabul Ettiği Metin, Komisyonumuzun 22/02/2007 tarihinde Hükümeti temsilen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın M. Hilmi GÜLER ile beraberindeki Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü ve ilgili sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı 49 uncu birleşimde incelenip görüşülmüştür.

Nükleer enerji atom çekirdeğindeki tanecik etkileşimi sonucu açığa çıktığı için atom enerjisi olarak da adlandırılır. Nükleer enerjinin ortaya çıktığı nükleer tepkimeler temel olarak iki çeşittir. Atom çekirdeğinin serbest bir nötronla çarpışması sonucu çeşitli parçacıklara ayrılmasına “Fisyon (Çekirdek Bölünmesi)”, hafif atomların çekirdeklerinin bir araya getirilerek kaynaştırılmasına ise “Füzyon (Çekirdek Kaynaştırması)” denilmektedir. 1938’de Otto Hahn ve Fritz Strassmann tarafından nötronlarla dövülerek uranyum atomunun bölünmesi ile birlikte nükleer enerjinin ilk adımları atılmıştır. Bir süre sonra bir grup Fransız bilimadamı tarafından çekirdek bölünmesi sonucunda serbest nötronların da ortaya çıktığı keşfedildi. Bu nötronların çevredeki diğer uranyum atomlarında fisyonu yol açabileceği, böylece ortaya çıkan yeni nötronların bütün uranyum atomlarına yayılarak oluşturacakları zincirleme tepkiler sonucunda çok büyük bir enerjinin ortaya çıkacağı anlaşıldı.

Zincirleme nükleer reaksiyonlardan sürekli, kontrollü ve güvenli bir şekilde ısı enerjisi üreten sistemlere “Nükleer Reaktör” adı verilmektedir. 1942’de Enrico Fermi tarafından Chicago Üniversitesinde kurulan reaktörde, ilk defa yapay kontrollü zincirleme tepkime gerçekleştirilmiştir. Günümüze dek nükleer reaktörlerde enerji üretimi fisyon tepkimeleri ile gerçekleştirilmiş olmakla birlikte füzyon tepkimesi yoluyla enerji üretimine yönelik çalışmalarda henüz başarı elde edilememiştir. Nükleer reaktörde zincirleme tepkimenin dikkatle denetim altında tutulması sonucunda ışınım (radyasyon) ve yüksek hızla hareket eden çekirdek bölünmesi ürünlerinin kinetik enerjisi ortaya çıkar. Bölünme ürünlerinin hızlarını kaybetmeleriyle kinetik enerji ısı enerjisine, ısı enerjisi üretilen yüksek basınçlı buharın türbinlerde kullanımıyla mekanik enerjiye, mekanik enerji de üreteçler aracılığı ile elektrik enerjisine dönüşür. Ayrıca nükleer reaktörler; bilimsel araştırmalarda, tıbbi tedavide ve sanayide yaygın olarak kullanılan, radyoaktif olmayan (kararlı) izotopların reaktörde çekirdek bölünmesi sırasında ortaya çıkan nötronlarla tepkimeye girmesi sonucunda ortaya çıkan radyoaktif izotopların üretiminde de kullanılmaktadır. Çekirdek bölünmesi tepkimesine kolayca sokula-

bilen ve bu tepkimeyi zincirleme bir süreç halinde devam ettirebilen tek doğal madde Uranyum-235 (U-235) izotopudur. Bazı reaktörlerde doğal uranyum (U-235 miktarı % 0,7) kullanılırken bazılarında da zenginleştirilmiş uranyum (U-235 miktarı % 0,7'den büyük) kullanılmaktadır. Nükleer reaktörler çeşitli açılardan sınıflandırılmaktadır:

A) Temel Nükleer Olaya Göre Sınıflandırma

- 1) Filyon Reaktörü
- 2) Füzyon Reaktörü
- 3) Karma Reaktör

B) Nötron Enerjisine Göre Sınıflandırma

- 1) Termal Reaktör
- 2) Epitermal Reaktör
- 3) Hızlı Üretken Reaktör

C) Nötron Yavaşlatıcısına(Soğutucusuna) Göre Sınıflandırma

- 1) Hafif Su Reaktörü
 - a) Basıncılı Su Reaktörü
 - b) Kaynar Su Reaktörü
- 2) Ağır Su Reaktörü
 - a) Doğal Uranyum-Ağır Su Soğutuculu ve Yavaşlatıcılı Reaktör
 - b) Zengin Uranyum-Ağır Su Yavaşlatıcılı ve Hafif Su Soğutuculu Reaktör
- 3) Grafit Reaktörü
 - a) Doğal Uranyum Gaz Grafit Reaktörü
 - b) Zengin Uranyum Gaz Grafit Reaktörü
 - c) Zengin Uranyum Hafif Su Grafit Reaktörü

1956'da İngiltere'de Calder Hall'de ilk tam ölçekli nükleer enerji santrali kuruldu. 1970'lerde gelişmiş ülkelerin çoğunda nükleer enerji santrali kurulmuş olmakla birlikte sonrasında elektrik talebi artışında azalmanın öngörülmesi, nükleer santral yapım maliyetlerinin artması ve nükleer enerjinin tehlikeleriyle ilgili korkuların yaygınlaşması nedeniyle nükleer santral yapımında bir yavaşlama gözlemlenmiştir. 1979'da ABD'nin Pennsylvania eyaletindeki Harrisburg'ta kurulu bulunan Three Mile Island reaktöründe aşırı ısınmadan kaynaklanan kısmi kalp erimesi nedeniyle radyoaktif gazlar atmosfere kaçtı. 26 Nisan 1986 tarihinde S.S.C.B.'de Kiev şehrinin 130 km kuzeyinde Kiev Baraj Gölünün kıyısındaki Çernobil yerleşim bölgesinde bulunan "Kemo Briskaya Nükleer Santralinin" dördüncü ünitesinde meydana gelen reaktör kazası neticesinde reaktörden kaçan radyoaktif parçacıkların oluşturduğu dev bulut Avrupa'nın içlerine doğru yayıldı. Bu patlama nedeniyle SSCB'de 31 kişinin öldüğü ve 200 bin kadar kişinin evlerini terk etmek zorunda kaldığı bildirildi. Yaşanan bu kazalar nükleer tehlike konusundaki korkuları pekiştirmiştir. Ancak mevcut reaktör tiplerinin geliştirilmesi ve yeni teknolojiler üretilmesi için gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde çalışmalar devam etmiş ve yeni sistemlerin tasarımında güvenlik ile birlikte diğer enerji kaynaklarında kullanılan teknolojilerle rekabet edebilirlik önem kazanmıştır.

Günümüzde petrol fiyatlarındaki aşırı yükselme nedeniyle alternatif enerji kaynaklarına yönelim başlamış ve nükleer enerji rönesans devrini yaşamaya başlamıştır. Ayrıca yeni nesil reaktörlerde; sistemlerdeki yetersizliklerin ve arızaların kazalara yol açmasını önlemek ve bazı önemli kaza durumlarını kontrol altında tutabilmek için, aktif kontrol veya operatör müdahalesi gerektirmeyen pasif kontrol sistemleri geliştirilmiştir.

Birleşmiş Milletler bünyesinde atom enerjisinin tüm dünyada barışa, sağlığa ve refaha katkılarını çabuklaştırmak ve arttırmak gayesiyle 1957 yılında merkezi Viyana olan Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı kurulmuştur. Ayrıca Ajans, 5 Mart 1970'de yürürlüğe giren Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması kapsamında atom enerjisinin barışçıl amaçlarla kullanılmasının nükleer silah üretimine yol açmaması için çalışmalar yapmakla görevlendirilmiştir. Ülkemiz 14 Haziran 1957 tarihli ve 7015 sayılı Kanun uyarınca Ajansa üyedir.

Dünya'daki petrol kaynaklarının % 65'inin Orta Doğu'da, doğal gaz kaynaklarının ise % 73'ünün Ortadoğu ve başta Rusya Federasyonu olmak üzere eski Sovyetler Birliği coğrafyasında yoğunlaşmasına karşın uranyum kaynakları dengeli bir şekilde dağılmıştır. Dünya uranyum kaynaklarının % 30'u Avustralya'da, % 17'si Kazakistan'da, % 12'si Kanada'da, % 8'i Güney Afrika'da, % 6'sı Namibiya'da, % 4'ü Brezilya'da, % 4'ü Rusya Federasyonu'nda, % 3'ü ABD'de ve % 3'ü Özbekistan'da bulunmaktadır. Günümüzde, işletilmekte olan 435 adet nükleer santralin (Tablo-1) ürettiği toplam 368.827 MW elektrik ile, Dünya'nın elektrik ihtiyacının % 16'sı nükleer enerjiden sağlanmakla birlikte halen 29 adet santralin (Tablo-2) yapımı da devam etmektedir. Toplam 125.000 MW kapasitede 158 nükleer santral ise planlama aşamasındadır.

TABLO-1
(Ocak 2007 İtibariyle Dünya'daki Nükleer Santraller)

<u>ÜLKE</u>	<u>NÜKLEER ELEKTRİK ÜRETİMİ</u>		<u>İŞLETİLEN REAKTÖRLER</u>		<u>TEKNOLOJİ</u>
	TW-saat	Pay (%)	Sayı	MW _e	PWR / WWER: Basınçlı Hafif Sulu Reaktörler BWR / RBMK: Kaynar Hafif Sulu Reaktörler GCR: Gaz Soğutmalı Reaktörler HWR: Ağır Sulu Reaktörler
ABD	780,5	19	103	98254	PWR, BWR
Almanya	154,6	31	17	20303	PWR, BWR
Arjantin	6,4	6,9	2	935	HWR
Belçika	45,3	56	7	5728	PWR
Brezilya	9,9	2,5	2	1901	PWR
Bulgaristan	17,3	44	2	1906	WWER
Çek Cumh.	23,3	31	6	3472	WWER
Çin	50,3	2,0	10	7587	PWR, HWR, WWER
Ermenistan	2,5	43	1	376	WWER
Finlandiya	22,3	33	4	2696	WWER, BWR, PWR
Fransa	430,9	79	59	63473	PWR
Güney Afrika	12,2	5,5	2	1842	PWR
Hindistan	15,7	2,8	16	3577	HWR, FBR, WWER
Hollanda	3,8	3,9	1	452	PWR
İngiltere	75,2	20	19	10982	GCR, PWR
İspanya	54,7	20	8	7442	PWR, BWR
İsveç	69,5	45	10	8975	PWR, BWR
İsviçre	22,1	32	5	3220	PWR, BWR
Japonya	280,7	29	55	47700	BWR, PWR
Kanada	86,8	15	18	12595	HWR
Kore (Güney)	139,3	45	20	17533	PWR, HWR
Litvanya	10,3	70	1	1185	RBMK
Macaristan	13,0	37	4	1773	WWER
Meksika	10,8	5,0	2	1310	BWR
Pakistan	1,9	2,8	2	400	HWR, PWR
Romanya	5,1	8,6	1	655	HWR
Rusya	137,3	16	31	21743	WWER, RBMK
Slovakya	16,3	56	5	2064	WWER
Slovenya	5,6	42	1	696	PWR
Ukrayna	83,3	49	15	13168	WWER
TOPLAM	2.625	16,0	435	368.827	

TABLO-2

(Ocak 2007 İtibariyle Yapımı Devam Eden Nükleer Santraller)

<u>ÜLKE</u>	<u>SAHA</u>	<u>TİP</u>	<u>TEDARİKÇİ</u>	<u>GÜÇ</u> <u>(MWe)</u>	<u>İŞLETMEYE</u> <u>ALMA</u>
Arjantin	Atucha 2	PHWR		692	2010
Bulgaristan	Belene 1	WWER	Skoda	953	?
Bulgaristan	Belene 1	WWER	Skoda	953	?
Çin	Tianwan 2	WWER	Rusya Fed.	1000	2006
Çin	Lingao 3	PWR	Çin	1000	2010
Çin	Lingao 4	PWR	Çin	1000	?
Çin	Qinshan 2-3	PWR	Çin	600	2010
Finlandiya	Olkiluoto 3	PWR	Framatome	1600	2009
G. Kore	Shi-Kori 1	PWR	KOPEC	960	?
Hindistan	Kaiga 3	HWR	Hindistan	202	2007
Hindistan	Kaiga 4	HWR	Hindistan	202	2007
Hindistan	Kudankulam 1	WWER	Rusya Fed.	917	2008
Hindistan	Kudankulam 2	WWER	Rusya Fed.	917	2008
Hindistan	PFBR	FBR	Hindistan	470	?
Hindistan	Rajasthan 5	HWR	Hindistan	202	2007
Hindistan	Rajasthan 6	HWR	Hindistan	202	2007
İran	Bushehr	WWER	Rusya Fed.	915	2006
Japonya	Tomari 3	PWR	Mitsubishi	866	2009
Pakistan	Chasnupp 2	PWR	Çin	300	2011
Romanya	Cernavoda 2	CANDU	AECL	655	2007
Rusya Fed.	Balakovo 5	WWER	Rusya Fed.	950	2010
Rusya Fed.	Kursk 5	RBMK	Rusya Fed.	925	2006
Rusya Fed.	Kalinin 4	WWER	Rusya Fed.	950	?
Rusya Fed.	Volgodonsk 2	WWER	Rusya Fed.	950	?
Rusya Fed.	Beloyarsk 4	FBR	Rusya Fed.	800	2010
Tayvan	Lungmen 1	ABWR	GE	1300	2009
Tayvan	Lungmen 2	ABWR	GE	1300	2010
Ukrayna	Khmelntski 3	WWER	Rusya Fed.	950	2015
Ukrayna	Khmelntski 4	WWER	Rusya Fed.	950	2015
TOPLAM				22.989	

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu; 1956 yılında 6821 sayılı Kanun ile kurulan Atom Enerjisi Komisyonu Genel Sekreterliğinin 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu ile yeniden yapılandırılmasıyla bugünkü adını almıştır. Kurum bünyesinde Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi 27 Mayıs 1962’de işletmeye açılmış, Ankara Nükleer Araştırma Merkezi(ANAEM) 1967 yılında faaliyete geçmiştir. Ayrıca Nükleer Tarım Merkezi 1979’da ANAEM bünyesinde kurulmuş ve Lalahan Hayvan Sağlığı Nükleer Araştırma Enstitüsü ise 1981 yılında kurulmuş olmakla birlikte her iki birim de 1999 yılında yeniden yapılandırılarak Sarayköy’deki Ankara Nükleer Tarım ve Hayvancılık Araştırma Merkezi (ANTHAM) bünyesine taşınmış, daha sonra 1/07/2005 tarihinde hem ANAEM hem de ANTHAM birleştirilerek yeni kurulan Sarayköy Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi (SANAEM) bünyesinde faaliyetlerine devam etmeleri sağlanmıştır.

Ülkemizde 1968 yılında nükleer santral için ilk yer belirleme çalışmaları Elektrik İşleri Etüd İdaresi (E.İ.E.İ.) ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından başlatıldı ve Hükümet tarafından İstanbul Teknik Üniversitesi ile yabancı bir mühendislik konsorsiyumuna fizibilite etütleri yaptırıldı. Ancak çalışmalar sonuçsuz kaldı ve 1971 yılında kurulan Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) bu çalışmaları 1972 – 1974 yılları arasında revize etti. TEK’in çalışmaları sonucunda ilk kez 1976 yılında Silifke’nin 45 km batısındaki Akkuyu mevkii ilk nükleer santral yeri olarak seçildi ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan (TAEK) buraya nükleer santral kurulabilmesi için yer lisansı sağladı. Akkuyu’da ilk nükleer santral için 1977 yılında üç İsviçreli ve bir Fransız firmasının müşavirliğinde uluslararası ihaleye çıkıldı ve İsveç ASEA-ATOM, STAL-LAVAL firmaları ihalede ilk sırayı aldılar. Ancak firmaların kredi sağlama konusunda başarısız olmaları üzerine ihale sonuçsuz kaldı. Bunun üzerine 1983 yılında tekrar uluslararası ihaleye çıkılarak 7 firmadan teklif alındı. Bu tekliflerin değerlendirilmesi sonucunda Kanada firması AECL firması ile 665 MW, Alman KWU firması ile 986 MW kurulu güce sahip nükleer güç santrali yapımı için görüşmelere başlandı. Bu dönemde ilk kez gündeme gelen Sinop için de ABD firması GE’den 1085 MW kurulu güce sahip nükleer güç santrali için pazarlıklar başlatıldı. Ancak daha sonra Sinop’un yer tespiti ve lisanslama sorunları çözülemediği için GE firmasıyla görüşmeler kesildi ve aynı zamanda diğer firmalarla yapılan pazarlıklar da başarısızlıkla sonuçlandı. Eylül 1984’de hükümetin gündeme getirdiği yap-işlet-devret modeli nedeniyle KWU görüşmelerden çekilirken AECL firması ile 1985 yılında ön protokol imzalandı. Ancak bu tasarım da kredi sorunu nedeniyle gerçekleşmedi ve 1986’da çalışmalar durduruldu. 26 Nisan 1986 tarihinde meydana gelen Çernobil faciasının ardından uzun bir bekleme dönemine geçildi. 1994 yılında yeni bir ihale süreci başlatıldı, 1997 yılında teklifler alındı ve 1999 yılında kazanan firma ile sözleşme imzalanması kararlaştırıldı. Buna göre santralin 2006’da işletmeye açılması planlanıyordu ancak bu ihale iptal edildi.

Ülkemizdeki nükleer enerji santrallerinde kullanılacak uranyum miktarı 9129 ton iken toryum miktarı 380.000 tondur. Ayrıca halen işletilmekte olan İstanbul Teknik Üniversitesi bünyesinde bir adet, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu bünyesinde biri kapalı diğeri ise sınırlı izne tabi ülkemizde toplam 3 adet araştırma reaktörü bulunmaktadır. Ayrıca Hacettepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesi bünyesinde 1982 yılından beri lisans seviyesinde eğitim verilen Nükleer Enerji Mühendisliği Bölümünün yanı sıra bir çok üniversitemiz bünyesinde nükleer bilimler konusunda yüksek lisans yapılmasına olanak sağlayan enstitüler bulunmaktadır.

26 Nisan 1986 tarihindeki Çernobil kazasının ardından 03-07-09 Mayıs 1986 tarihlerinde ülkemizde yağan sağanak yağmurlar ile birlikte Trakya Bölgesi ve Doğu Karadeniz Bölgesi radyasyon etkisine maruz kalmıştır. Bu kazayı takiben yapılan ölçümlerde Trakya ve Doğu Karadeniz Böl-

gelerinde yaşayan insanlarımızın radyasyon dozu 59 milirem, diğer yörelerde yaşayan insanlarımızın radyasyon dozu ise 50 milirem olarak ölçülmüştür. Ulusal Kanser Danışma Kurulunun 4/8/2005 tarihli kararında Çernobil kazasından günümüze dek gerek sözkonusu bölgelerde gerekse ülkenin tümünde yaşanan tedirginliğin bilimsel verilere dayanarak araştırılmasının tavsiye edilmesi üzerine Sağlık Bakanlığının 16/9/2005 tarihli ve 1369 sayılı onayı ile dört bölümden oluşan “Karadeniz Bölgesi Kanser ve Kanser Risk Faktörleri Araştırmaları Projesi” başlatılmıştır. “Kanser Sıklığı Kayıt Çalışması” kapsamında bölge hastanelerinin arşivleri taranmak suretiyle son on yıla ait kanser verileri toplanarak bu veriler MECC (Ortadoğu Kanser Konsorsiyumu) kayıt merkezinin verileri ile karşılaştırılmış ve Karadeniz bölgesindeki kanser hastalığının diğer bölgelerimizden farklı bir artış ve dağılım göstermediği görülmüştür. “Hane Halkı Çalışması” kapsamında 73.470 kişinin yaşadığı 19.211 hane üzerinde yapılan çalışma neticesinde Edirne – Rize illeri ile kontrol grubu olan Isparta illeri arasında kanser görülme sıklığı ve dağılımı bakımından farklılık olmadığı görülmüştür. “Tiroid Kanserlerinde Moleküler Genetik Araştırma” kapsamında 328 tiroid kanseri örneği üzerinde yapılan çalışma neticesinde bölgeler arasında bu kanserin gelişimindeki etkenlerin farklılık gösterdiğine işaret eden genetik bulgulara rastlanmamıştır. “Radyasyon Yükü Ölçümü (Biyolojik Doz Tayini) Araştırması” kapsamında 80 kişiden alınan kan örneklerinin incelenmesi neticesinde kromozom hasarlarında radyasyona maruz kalınma etkisine rastlanmamıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

❖ Dünyada fosil yakıtların enerjinin pahalı olarak elde edilmesine yol açmaları, zamanla tükenecik olmaları ve CO₂ gazı emisyonuna bağlı olarak atmosfer üzerinde sera etkisi oluşturmaları nedeniyle teknoloji alanındaki gelişmeler ile birlikte alternatif yakıt türlerinin kullanımının arttığı,

❖ Nükleer teknolojinin; dünyada ve ülkemizde tıbbi, endüstriyel ve askeri alanlar ile AR-GE çalışmalarında kullanılan birçok izotopun üretilmesinde kullanılmasına ve dünya elektrik gereksiniminin % 17’sini karşılmasına rağmen ülkemizde elektrik üretiminde kullanılmadığı,

❖ Ülkemizin hidrolik, rüzgar, güneş ve jeotermal gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının yanı sıra kömür rezervleri ile elektrik üretimi için elverişli zengin yerli kaynaklara sahip olduğu ancak bu kaynakların tamamı değerlendirilse bile orta ve uzun dönemde artan elektrik enerjisi talebinin karşılanamaz olduğu,

❖ Ülkemizde daha önce yapılması birçok kez gündeme gelmekle birlikte çeşitli nedenlerle uygulamaya geçirilemeyen nükleer güç santrallerinden elektrik üretiminin bir an önce arzulanan seviyede gerçekleştirilebilmesi için kanuni düzenleme yapılmasının zorunlu hale geldiği,

❖ Ülkemizde orta ve uzun vadede enerji arz güvenliğinin sağlanması, enerjide dışa bağımlılığın ve buna bağlı fiyat dalgalanmalarının azaltılması, nükleer teknolojinin ülkemizde yaygınlaştırılması, uranyum ve toryum gibi ülkemizde yaygın olarak bulunan ve nükleer güç santrallerinde yakıt olarak kullanılabilen madenlerin ülkemiz ekonomisine kazandırılması ve çevre kirliliğine yol açmadan enerji üretiminin sağlanması gayesiyle nükleer güç santrallerinin kurulması için Tasarının hazırlandığı,

❖ Elektrik enerjisi üretimini gerçekleştirecek nükleer güç santrallerinin bir yarışma sonucunda seçileceği, bu yarışmaya TAEK’in belirleyeceği ölçütlere uyan şirketlerin katılabileceği,

❖ Nükleer santralin kapasitesi, tahsis edilecek yer, lisans bedeli, teşvikler ile seçimin usul ve esaslarının Bakanlar Kurulunca belirleneceği,

❖ EPDK'nın ilan ettiği Türkiye ortalama toptan elektrik enerjisi satış fiyatını aşmamak kaydıyla belirlenecek elektrik birim satış fiyatı ile alınacak elektrik miktarının çarpımı sonucu bulunan alım bedelinden en yüksek iskonto yu yapan şirketin yarışmayı kazanacağı,

❖ Nükleer güç santrallerinden üretilecek elektrik enerjisinin belirli bir süre için teklif edilen fiyattan perakende satış lisansı sahibi tüzel kişilerce alımı zorunlu hale getirilerek üretici şirketlerin desteklendiği,

❖ Nükleer güç santralinden elektrik üretimi yapan şirketin; zorunlu yatırım sigortasının yapılmasından, atıkların taşınması, depolanması ve bertaraf edilmesi ile santralin işletmeden çıkarılması masrafları için oluşturulacak fonlara (ÖZEL HESAP) ödenecek katkı paylarından ve ayrıca santralin sökülmesinden ve taşınmazın Özel Hesaptan karşılanarak eski haline getirilmesinden sorumlu olduğu,

❖ Nükleer yakıt, radyoaktif madde veya radyoaktif atık taşınırken veya santralde bir kaza olması durumunda, nükleer enerji alanında üçüncü kişilere karşı sorumluluğa ilişkin olarak Paris Sözleşmesi ile diğer ulusal ve uluslararası mevzuat hükümlerinin uygulanacağı,

❖ Nükleer santral kurulması için iktisadi devlet teşekkülleri ile ortaklık kurulabileceği,

❖ Teknoloji edinimi ve nükleer yakıt üretimi için yapılan yatırımlar ile personel eğitimi için yapılan harcamalarda Bakanlar Kurulu kararı ile teşvik sağlanabileceği,

❖ Devlet arazilerinde bedelsiz ön izin, bedeli karşılığında kullanma izni veya kiralama yapılabileceği,

anlaşılmaktadır. Komisyon Başkanı Kütahya Milletvekili Sayın Soner AKSOY tarafından Tasarı ile ilgili olarak;

● Komisyonun gündemine alarak üzerinde görüşme yaptığı bir çok Teklif ve Tasarıda olduğu gibi bu Tasarı için de Komisyon üyelerinin ayrıntılı bir şekilde bilgilendirilmesine yönelik olarak ön çalışmalar yapıldığının,

● Dünyada özellikle iklim değişikliği nedeniyle son zamanda nükleer enerjiye yönelimin arttığı, verilen nükleer enerji yapım siparişlerinin 125 adeti bulunduğu ve bu durumun nükleer rönesans olarak adlandırıldığıının,

● Günümüze kadar hukuki altyapıdan yoksunluk nedeniyle nükleer güç santrali yapımına ilişkin girişimlerin tamamının akamete uğradığı ve bu nedenle gelişen ve büyüyen ülkemiz için Tasarının bir an evvel kanunlaşmasının önem arz ettiğinin,

● Enerjide arz güvenliğinin sağlanması açısından bir alternatif olarak nükleer santral kurulması halinde, öncelikle özel sektörün önünü açan ve özel sektör ile kamu arasındaki ilişkileri düzenleyen bir kanunun bulunmasının zorunluluk olduğunun,

● Çevre konusunda yürütülen çalışmalar neticesinde nükleer enerji santrallerinin çevreye zarar vermediğinin tespit edildiği, Çernobil'de yaşanan olayın ülkemize etkilerini araştırmak için Sağlık Bakanlığı tarafından 73 bin insan üzerinde yürütülen çalışmalar sonucunda ülkemize herhangi bir etkisinin olmadığıının anlaşıldığının,

ifade edilmesinin ardından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın M. Hilmi GÜLER tarafından ülkemiz için gecikmiş bir prestij yatırımın gerçekleştirilmesi konusunda kararlı olduğunun belirtilmesi üzerine Komisyon üyelerimiz ve diğer katılımcılar tarafından;

■ Nükleer güç santralleri incelendiğinde yakıt ve atık teknolojisi dışındaki diğer bölümlerde kullanılan teknolojilerin termik santrallerle aynı nitelikte olduğu, bu nedenle nükleer santral kurulması ile ülkemizde nükleer teknolojinin gelişiminin sağlanması arasında paralellik kurmanın yanlış olduğu,

■ Ülkemizde nükleer santral kurulması yerine mevcut araştırma merkezlerinin geliştirilmesi sayesinde nükleer teknolojide gelişimin sağlanabileceği,

■ Ülkemizde enerji konusunda arz güvenliğinin ve bunun için de kaynak çeşitliliği ile yerli ve ithal kaynaklar arasındaki dengenin sağlanması gerektiği,

■ Tasarımın gerekçesinde iddia edildiği gibi ülkemizin orta vadedeki enerji ihtiyacının karşılanmasını sağlayamayacağı, zira nükleer santral yapımının bürokratik işlemler de dahil edildiği takdirde 2020 yılına kadar süreceği,

■ Elektrik enerjisi kullanımında verimliliğin sağlanması suretiyle enerji gereksiniminin azaltılması, yenilenebilir enerji kaynaklarının devreye sokulması, ülkemizdeki fosil yakıtlı çevrim santrallerinin ve hidrolik santrallerin rehabilite edilmesi ile ülkemizin orta vadedeki enerji ihtiyacının karşılanabileceği,

■ Yürütülen çalışmalarla ülkemizin enerji ihtiyacının orta vadede karşılanabilir olmasına ve halen elektrik ihraç eden bir ülke olmamıza rağmen nükleer santral kurulmasının nedeninin anlaşılmadığı,

■ Kurulacak nükleer güç santralinin ülkemizin elektrik enerjisi gereksiniminin ancak % 5'ini karşılayacağı dikkate alındığı takdirde kayıp ve kaçakların giderilmesine, enerjinin etkin kullanılmasına, enerji verimliliğine ve tasarrufuna öncelik verilmesi gerektiği,

■ Radyoaktif atık sorununu ortadan kaldıran, uranyumu veya toryumu kullanabilen, güvenilirliği yüksek, atık sorununun çözüldüğü veya azaltıldığı, çevreyi daha az kirleten ve bu nedenlerle büyük bir ihtimalle kamuoyunun onayını da alacak olan dördüncü nesil reaktörlerin üretilebileceği 2020 yılında ülkemizin yapımına başlanan santrali ancak bitireceği, bu nedenle de eski teknolojiye sahip bir santralin ülkemizde inşasının savunulamaz olduğu,

■ Ülkemizin sahip olduğu uranyum rezervinin ancak bin megavatlık bir santralin işletilmesine imkan verdiği, çok zengin toryum kaynaklarımıza rağmen henüz teknolojik gelişmelerin sadece toryumun kullanımına imkan vermediği, bu nedenle toryum zenginliğimizin santrallerin yakıt ihtiyacının teminatı olarak görülemeyeceği,

■ Nükleer santralleri cazip hâle getirmek için atık ve sökme maliyetlerinin başlangıçta hesaba katılmadığı, ancak zamanla bu maliyetlerin dikkate alınması üzerine maliyetlerin 2-3 cent/kw-h den 7-8 cent/kw-h'ye yükseldiği,

■ 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanuna göre santral kurulması düşünülen arazinin kamulaştırılması EPDK tarafından yapılabilmemesi nedeniyle kamulaştırma bedelinin yapımcı firma tarafından ödendiği,

■ Üzerinde santral kurulacak taşınmazın Hazineye ait olması hâlinde bedelsiz olarak yatırımcıya tahsis edilmesine ve özel sektör ile kamunun ortaklık kurabilmesine ilişkin hükümler nedeniyle, Tasarımın 4628 sayılı Kanun hükümleri ve dolayısıyla oluşturulan serbest piyasa düzeni ile çeliştiği,

■ Yer lisansı alınmadan ihaleye çıkılmayacağına ilişkin düzenlemenin eklenmesi gerektiği,

■ Ülkemizin kalkınması, sanayileşmesi ve insanımızın geçim standardının yükseltilmesi için kesintisiz, ucuz ve sürekli enerjiye ihtiyacımızın olduğu,

■ Yapılan tahminlerde ülkemizin yıllık enerji talebinin % 7 veya % 8 oranında yani 8 ile 10 milyar kw-h artacağına belirtilmiştir, bu nedenle kurulu gücümüze her yıl 4 bin-5 bin megavat ilave yapılması gerektiği, mevcut kaynaklarımız ile bu ihtiyacı karşılayamayacaksa Dünya’da bir çok gelişmiş ülke tarafından kullanılan yöntemlerin ülkemizde de kullanılması gerektiği,

■ Uluslararası Atom Enerjisi kurucu üyelerinden biri olmamıza rağmen ülkemizde nükleer güç santralinin bulunmamasının bir yönüyle Dünya’da yaşanan gelişmeleri 30 yıl geriden takip ettiğimizin göstergesi olduğu,

■ Ülkemizde nükleer konusunda yaklaşık elli yıldır yürütülen çalışmalar sayesinde bilim dünyasına pek çok insan kazandırılmasına rağmen uygulama alanlarından yoksunluk nedeniyle yetişmiş iş gücünün yurt dışına gitmek zorunda kaldığı, bu nedenle çıkacak yeni nesil santrallerin beklenmesinin aksine bu güne kadar geç kalmış yatırımın biran evvel yapılması gerektiği,

■ Nükleer güç santrallerin maliyetlerinin üçüncü nesil için kilovat/saat başına 1.200 ila 1.500 dolar arasında değiştiği, ayrıca bu santrallerin %60’ının yerli kaynaklarımızdan üretililebileceği,

■ Teknik olarak çok haklı gerekçeleri olmasına karşın demokratik bir ülkede halka rağmen bir şeyler yapmanın imkansız olduğu, bu nedenle halkımızın ikna edilmesi ve güvenilirlik konusundaki şüphelerden kurtarılması gerektiği, ayrıca nükleer güç santralleri kurulmaksızın ülkemizin elektrik ihtiyacının karşılanıp karşılanamayacağının açıklığa kavuşturulması gerektiği,

■ Sadece kamu kurumları tarafından denetlenmesinin santrallerin halk nezdinde güvenilirliğinin sağlanmasında yeterli olmayacağı, santrallerin kurulması ve işletilmesinde yarıdan fazla kamu ortaklığının olması gerektiği,

■ Karadeniz’e kıyısı olan 6 ülkede yapılan taramalarda Çernobil’deki patlamanın etkilerinin araştırıldığı ve yapılan araştırmalar sonucunda çevre ile insanlar üzerinde olumsuz hiçbir etkisinin gözlenmediğinin belirlendiği,

■ Fransa’nın 59 nükleer güç santrali ile enerji ihtiyacının % 78’ini karşıladığı, Amerika’nın 104 nükleer güç santrali ile enerji ihtiyacının % 20’sini karşıladığı, Belçika’nın 7 nükleer güç santrali ile enerji ihtiyacının % 55’ini karşıladığı,

■ Nükleer güç santrallerinin; yapım ve söküm maliyetlerinin iddia edilenlerin aksine fazla yüksek olmadığı, çevre kirliliğine yol açmadığı, elektrik üretim maliyetinin en düşük seviyede gerçekleştiği, sayılarının gittikçe arttığı, patlaması ihtimaline karşı en gelişmiş teknolojilerle önlemlerin alındığı ve bu ihtimalin minimize edildiği,

■ Dünya’daki 443 nükleer güç santrallerinin coğrafi olarak dağılımına bakıldığında; gelişmiş bir çok ülkede bulunmasına rağmen gelişmekte olan Ortadoğu, Asya ve Afrika’daki ülkelerde bulunmamasının dikkat çektiği,

■ Diğer yakıt türlerinin atmosferi kirlileme oranları dikkate alındığında çevreci bir çok örgütün nükleer güç santralleri konusundaki direncinin azaldığı,

■ Nükleer santrallerdeki kazaların bir çoğunun nedeninin insan olduğu,

■ ABD tarafından Yucca Dağı’nın altına nükleer atıklar için mezarlık yapılmasına rağmen bu raya herhangi bir şey konulmadığı, dolayısıyla nükleer atık sorununun halen çözülmediği,

■ Riskin bilinmesinin kontrol edilebilmesini sağladığı, Dünya’da elektrik üretiminden başka ulaşım ve tıp gibi bir çok alanda nükleer yakıtın kullanıldığı,

■ Özel sektörün amacının kâr maksimizasyonu olması nedeniyle teknolojik gelişmeyi sağlamak için yapılması gereken ar-ge yatırımlarını göz ardı edebileceği iddia edilmesine karşın artık günümüzde kârı maksimize etmenin ileri teknoloji kullanmakla sağlandığı,

■ ABD’de nükleer atık yönetimi için yapılan yatırımların toplam maliyetinin 60 milyar dolara varacağı tahmin edildiği, bu durumda toplanan paraların yetmeyeceği düşünülerek askeri kaynaklardan aktarım yapılmasının gündeme geldiği, hatta Yucca Dağı’nda gelinen çözümsüzlük nedeniyle Amerika’da havuzlarda toplanan atıkların başka ülkelere naklinin düşünüldüğü,

■ ABD’de Carter döneminde yeniden işleme teknolojisinin göz önüne alınmaması nedeniyle tüm atıkların, belli bir süre bekletildikten sonra kalıcı depolanmasına gidildiği, oysa günümüzde yeniden işleme teknolojisi sayesinde atık hacimlerinin yaklaşık % 90 oranında azaltıldığı,

■ ABD’nin ve Dünyanın enerji güvenliğinin artırılması, temiz bir ekonomik büyümenin sağlanması, çevrenin iyileştirilmesi ve nükleer silahların yayılmasının engellenmesi gayesiyle ABD’de Başkan Bush tarafından 2006 yılı Ocak ayında açıklanan Gelişmiş Enerji Girişimi (Advanced Energy Initiative) bünyesinde oluşturulan Global Nükleer Enerji Ortaklığı (GNEP) ile, nükleer yakıt sağlayıcılarının, atıkların geri verilmesi kaydıyla alıcı ülkelerin ayrıca zenginleştirme yapmalarına gerek kalmayan nükleer yakıtı garanti etmelerinin sağlanmasının amaçlandığı ancak bu projenin hem siyasi hem ekonomik yönlerinin bulunduğu,

■ Çernobil kazası hakkında yayımlanan raporlarda 4.000 ile 9.000 kişinin, hatta kimi raporlarda 24.000 kişinin ölmesinin tahmin edildiği, dolayısıyla bu kazanın çevreye hiçbir etkisinin olmadığı söylenemeyeceği, nükleer santralin patlamasının küçük görülmemesi gerektiği,

■ Çernobil reaktörünün; öncelikle silah yapımı amacıyla kurulduğu, enerji gereksinimi nedeniyle herhangi bir koruma önlemine sahip olmayan santrale dönüştürüldüğü, günümüz reaktör teknolojisinin çok gerisinde kaldığı, patlamasının nükleer değil kimyasal niteliğe sahip olmasına rağmen sonuçlarının çok kötü olduğu,

ifade edilmiştir. Bunun üzerine Hükümet tarafından yapılan cevabi nitelikteki tamamlayıcı açıklamalarda;

* Yer seçimi, sismik değerlendirme, deprem araştırması, çevre araştırması, teknoloji seçimi gibi konularda yapılan çalışmalarla nükleer santral kurulmasına yönelik hazırlık çalışmalarının tamamlandığı, ancak geçmişteki başarısızlıkların kaynağı olan hukuki altyapıdan yoksunluk probleminin çözülmesi için Tasarımın hazırlandığı,

* 1956 yılında kurulan TAEK’in; 1957 yılında kurulan Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının kurucu üyesi olmasının ülkemiz için bir iftihar vesilesi olduğu, ülkemizde çeşitli alanlarda kullanılan radyoaktif maddelerin kullanımında lisanslama ve denetim faaliyetlerini yürüttüğü ve dolayısıyla nükleer atık konusunda yılların getirdiği bir deneyime sahip olduğu,

* Ülkemizde gerek çevre açısından gerekse teknik açıdan varolan nükleer bilincin nükleer konusunda yapılacak yatırımların daha ciddi olarak incelenmesini sağladığı ve bu durumun memnuniyet verici olduğu,

* Japonya gibi deprem bölgesindeki bir ülkede yapılan nükleer güç santrallerinin sayısı dikkate alındığında riskin, yatırımın yapılmasına engel olmadığının anlaşıldığı,

* Teknolojik gelişme beklentisi ile bu günün ihtiyaçlarını karşılamanın yarına ertelenmesinin anlamsız olduğu, teknolojik gelişmelerde takip eden değil takip edilen bir ülke olmamız gerektiği,

* Toryum ve uranyum konusunda rezervlerimizin tahminlerin üzerinde olduğu, santraller yapılına kadar bir çoğunun çıkarabileceği,

* TAEK tarafından açıklanan nükleer teknolojiyle ilgili program kapsamında santrallerin sadece bir alt grup teşkil ettiği, ülkemizde nükleer teknolojinin gelişiminin yetmişmiş iş gücümüz sayesinde kısa sürede gerçekleşebileceği,

* Gerek fosil yakıtlarda gerekse yenilenebilir enerji kaynaklarında Bakanlık tarafından eş zamanlı olarak çalışmaların yürütüldüğü, ülkemizin dışa bağımlılığını azaltmak, kaynak çeşitliliğini sağlamak, ucuz elektriği oluşturmak ve baz yük problemini çözmek gayesiyle nükleer güç santrallerinin kurulmasının hedeflendiği,

* Hazırlanan enerji projeksiyonlarında ülkemizdeki bütün yerli enerji kaynakları kullanılsa bile 2020 veya 2030 yıllarındaki enerji açığının kapatılamayacağına ortaya çıktığı, ayrıca baz yük probleminin çözümünde su, rüzgar gibi doğal kaynaklardan beslenen elektrik santrallerinin emre-amadeli sorunları nedeniyle nükleer güç santrallerinin ön plana çıktığı,

* Ukrayna'da Çernobil kazasından sonra 9 ünite santral yapıldığı ve halen 6 ünitenin yapımının devam ettiği,

* Nükleerde teknoloji ve enerji ayırımının kabul edilemez olduğu, ülkemizde bir çok alanda kullanılan radyoaktif maddelerin elektrik üretiminde de kullanılmasına neden karşı çıktığının anlaşılmadığı,

* Dünya'da 450 civarında nükleer santral faaliyette iken ve 2.000 civarında nükleer reaktör ile çalışan denizaltı denizlerde dolaşırken nükleer teknolojinin ve güvenliğinin tartışılmasının gereksiz olduğu,

* Bu Tasarıda sadece nükleer santral kurulması ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı, ancak hazırlanan başka bir tasarı ile Türkiye Nükleer Düzenleme Kurumunun kuruluşu ve TAEK'in bir teknoloji kurumu olarak yeniden yapılandırılmasının amaçlandığı,

* Özel sektör tarafından kurulacak santraller ile teknoloji transferinin gerçekleşmesinin beklemediği, G.Kore'de dördüncü ünitenin yapımında yerli kaynak kullanımının % 80 seviyelerine taşındığı dikkate alınarak kurulacak santrallerin hazırlık çalışmalarının yapıldığı,

* Yucca Dağı'nda yapılan tesiste hiç depolama yapılmamasının nedeninin, halihazırda yürütülmekte olan nükleer atık işleme tesisi projesi olduğu,

* Nükleer santrallerde ilk atığın çalışmaya başlamasından itibaren yirmidört ay sonra ortaya çıktığı ve yakıtın üçte birini teşkil ettiği, bu atıkların beş ila on beş yıl süreyle reaktörün içinde söğütülmesi gerektiği, bu bekleme süresinin tamamlanmasının ardından tüm Dünyada kabul görmüş ve güvenilirlikleri kanıtlanmış kuru depolama kutularında bekletilebildikleri, nitekim ABD'de elli yıldır çalışmakla birlikte hiçbir yere atık vermemiş tesislerin bulunduğu,

* Nükleer santrallerin reaktörlerindeki yakıtın ancak % 3'ünün kullanıldığı ve arta kalan nükleer atıkların içerisindeki maddelerin tekrar kullanımına yönelik teknolojik gelişmeler nedeniyle alım satımlarının yapıldığı ve fiyatlarının yükseldiği,

* Atığı tekrar yakmak suretiyle daha zararsız radyonüklitlere çevirecek teknolojiler üzerinde çalışmaların devam ettiği ve bunların 2030 civarında devreye gireceğinin tahmin edildiği, ülkemizi-

zin de laboratuvar testlerini yaparak bu teknolojik gelişmeleri takip edebileceği ancak bu durumun santral yapılmaması için bir gerekçe teşkil edemeyeceği,

* Yerli kaynaklarımızı değerlendirmek gayesiyle 1.000 megavatın üzerinde yerli kömür kullanan kömür santrallerinin de Tasarımın düzenlediği alım garantisini teşvikinden yararlanması gerektiği, bu imkandan halen ihalesi yapılmış bulunan Elbistan (C) ve (D) kömür santrallerinin istifade edeceği, hem yerli kaynaklarımızın değerlendirilmesi hem de yatırımların artırılması için belli bir süreyle bu teşvikin devam etmesinin çok faydalı olacağı,

ifade edilmesinin ardından, Çevre Komisyonu tarafından Tasarı Metninin aynen kabul edildiği dikkate alınarak, Tasarı üzerinden maddelere geçilmesi kabul edilmiş ve tamamı için verilen redaksiyon yetkisi ile birlikte Tasarımın;

⇒ 1 inci maddesi; redaksiyona tabi tutulmak suretiyle aynen,

⇒ 2 nci maddesi; perakende lisans sahibi tüzel kişilerin yanı sıra toptan lisans sahibi tüzel kişilerin de kanun kapsamında elektrik alımı yapabilmeleri için tanımlar bölümüne EÜAŞ, TETAŞ ve perakende lisans sahibi tüzel kişilerin yanına toptan ifadesi eklenmiş, santral kavramının kapsamı genişletilmek gayesiyle tanımı değiştirilmiş, alınacak güvenlik tedbirleri için oluşturulacak hesapların tanımları eklenmiş ve kavramlar kanun tekniğine uygun olarak harf sırasına göre sıralandırılmış olarak değiştirilmek suretiyle,

⇒ 3 üncü maddesi; santral için yapılacak yer tahsisi ile birlikte megavat-elektrik (MWe) cinsinden toplam santral kapasitesinin, lisans bedelinin, altyapıya yönelik teşviklerin, tekliflerin yapılmasına ve değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi yetkisi Bakanlar Kurulundan alınarak Bakanlığa devredilmek, Bakanlar Kuruluna onaylama yetkisi verilmek, bu Kanun hükümlerinden istifade edecek olan tüzel kişilerin yapılacak yarışma sonucunda belirlenmesini sağlamak gayesiyle üçüncü ve dördüncü fıkra birleştirilerek yeniden düzenlenmiş; beşinci fıkra toptan satış lisansı sahibi tüzel kişiler eklenmek ve ifade şekli düzeltilmek suretiyle dördüncü fıkra olarak; taban fiyat uygulamasının yatırımcılar üzerindeki olumsuzluklarının yenilenebilir enerji kaynaklarında görülmesi nedeniyle altıncı fıkra madde metninden çıkarılmış olarak,

⇒ 4 üncü maddesi birinci fıkrasının; (a) bendinde toptan lisans sahibi tüzel kişiler ve yapılacak ikili anlaşmaların süresi 15 yıl olarak eklenmiş, (b) bendine yapılan atıf çıkarılmış; (b) bendi üreticiler ile satış lisansı sahipleri arasında yapılacak 15 yıl süreli ikili anlaşmaların yapılan yarışma neticesinde tanzim edileceği dikkate alınarak üretici şirketlerin yarışma sırasında ileri sürecekleri tekliflere sınırlama getirmemek gayesiyle alım garantisinin miktarına ilişkin düzenlemenin çıkarılması ve kontrata bağlanamayan bir üretim fazlasının oluşması halinde bu fazlanın TETAŞ tarafından satın alınmasının sağlanması gayesiyle değiştirilerek,

⇒ 5 inci maddesi; ikinci fıkrada ifade şekli değiştirilmiş; şirketin yakıt temininden sorumluluğu üçüncü fıkra olarak eklenmiş ve diğer fıkralar teselsül ettirilmiştir; üçüncü fıkra atık yönetimi kapsamında yürütülecek faaliyetlere ve güvenlik gayesiyle oluşturulacak hesaplara açıklık kazandırılması, oluşturulan URAH ve İÇH ile ilgili işlemler için vergi muafiyeti getirilmesi, bu hesaplara ödenecek payların tahsilinde 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasının sağlanması ve bu hesapların gelirlerinin amaçları dışında kullanılmasının yasaklanması gayesiyle dördüncü fıkra olarak değiştirilmek suretiyle,

⇒ 6 ncı maddesi; Bakanlar Kurulu tarafından kurulacak 233 sayılı KHK'ya tabi olmaksızın özel hukuk hükümlerine tabi kamu şirketleri tarafından santral yapılmasına ve bu kamu şirketlerine özel hukuk tüzel kişilerinin ortak olmasına imkan sağlayan ikinci fıkranın eklenmesi suretiyle,

⇒ 7 nci maddesi; ikinci fıkrası Hazinesinin taşınmazlarında bedeli karşılığında kullanma izni verilmesi, irtifak hakkı tesisi ve kiralama yapılması işlemlerinden kullanma izni verilmesi ile irtifak hakkı tesisinin bedelsiz hale getirilmesi ve kiralama yapılması ile uygulamada zaten bedelsiz verildiklerinin belirtilmesi üzerine bedelsiz ön izin verilmesinin çıkarılması, ayrıca sözleşme sürelerinin sona ermesi halinde bu taşınmazlar üzerindeki nükleer santrallerin sökülmesi için yapılacak masrafların 5 inci maddede belirtilen fonlardan, fon kaynaklarının yetersiz kalması halinde Hazine tarafından karşılanması sağlanmak gayesiyle değiştirilmek suretiyle,

⇒ 8 inci maddesi; aynen,

⇒ 9 uncu maddesi; yaptırımların uygulanması halinde açığa çıkacak elektrik enerjisinin TETAŞ tarafından satın alınmasını sağlamak gayesiyle bir cümle eklenmesi suretiyle,

⇒ Geçici 1 inci maddesi; aynen,

⇒ Ülkemizin 8,3 Milyar ton kömür rezervine sahip olmasına rağmen bu rezervin yüksek kül, kükürt ve nem nedeniyle % 57'sinin 1500 Kcal/kg. ısı değeri altında olduğu ve bu nedenle termik santral yakıtı dışında sanayide kullanım imkanının olmadığı, ihtiyacımız olan elektrik enerjisi miktarının yüksekliği nedeniyle yerli kaynağımız olan bu kömürlerin ivedilikle termik santral yakıtı olarak kullanılması gerektiği, ileri teknoloji ve yüksek maddi kaynak gerektiren termik santral projelerinin en kısa sürede gerçekleştirilmesi için kamu kurumlarının elindeki kömür rezervlerinin yapılacak ihalelerle özel sektöre açılması gerektiği ve yüksek maliyetli bu projelerin finansmanı için kredi bulunabilmesini kolaylaştırmak için alım garantisi verilmesinin gerektiğinin belirtilmesi üzerine EÜAŞ tarafından kömür tahsis (rödövens) ihalesi sonucunda kömür kullanım hakkı elde edecek şirketler tarafından yapılacak 1000 MW üzeri güçte yerli kömür yakıtlı elektrik santrallerinden 2014 yılı sonuna kadar işletmeye girenlerin ürettiği elektrik için alım garantisi sağlayan geçici maddenin eklenmesi suretiyle,

⇒ 10 uncu maddesi, aynen,

⇒ 11 inci maddesi; aynen,

kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Yüce Başkanlığımıza arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Soner Aksoy</i>	<i>Hasan Ali Çelik</i>	<i>Hasan Angı</i>
Kütahya	Sakarya	Konya
Kâtip	Üye	Üye
<i>Fatma Şahin</i>	<i>Atilla Başoğlu</i>	<i>Tacidar Seyhan</i>
Gaziantep	Adana	Adana
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Rıza Acar</i>	<i>Mehmet Güner</i>	<i>Fahri Çakır</i>
Aydın	Bolu	Düzce
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Vedat Yücesan</i>	<i>Ahmet Uzer</i>	<i>Sedat Uzunbay</i>
Eskişehir	Gaziantep	İzmir
(Muhalefet şerhimiz vardır)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Nuri Çilingir</i>	<i>Hüseyin Özcan</i>	<i>Şükrü Ünal</i>
Manisa	Mersin	Osmaniye
(Muhalefet şerhim ektedir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Öztürk</i>	<i>Mehmet Özlek</i>	<i>Yekta Haydaroğlu</i>
Sinop	Şanlıurfa	Van
	Üye	
	<i>Fazlı Erdoğan</i>	
	Zonguldak	

NÜKLEER ENERJİ SANTRALLERİ YASA TASARISI HAKKINDA MUHALEFET ŞERHİ

Sürdürülebilir bir gelişmenin sağlanmasına ilişkin olarak yürütülen tartışmalarda fikir birliği-ne varılan en önemli husus, gelişmeyle ilgili sorunlara ekonomik, sosyal ve çevresel olmak üzere birincil öneme sahip tüm boyutlarıyla bütünsel bir yaklaşımın gerekliliğidir. Sürdürülebilir bir gelişme, gezegenin taşıma kapasitesi içinde kalınmasını sağlayacak, ekolojik, herkesin yeterli düzeyde yaşam standardına kavuşmasını sağlayacak ekonomik ve insanlığın gelişimi için sağlanacak sosyal zorunlulukların entegrasyonu olarak kabul edilmelidir.

Enerji, sürdürülebilir gelişmenin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarının tümüyle yakından ilgilidir. Bu nedenle enerji arz güvenliğinin sağlanması, uluslararası politikada hayati ilgi alanlarından biridir. Ancak günümüzde enerji üretim ve tüketim süreçlerinin çevre üzerindeki olumsuz etkileri de yadsınamaz boyutlara erişmiştir. Bugün insan etkinlikleri ile yılda 29 milyar ton CO₂, atmosfere salınmakta ve bunun 23 milyar tonu fosil yakıtlı yanma ve sanayiden kaynaklanmaktadır. Nükleer santrallerden kaynaklanan kullanılmış yakıtların hızla artmasına karşın atıkların kalıcı depolanmasına ilişkin bir çözüm hala bulunamamıştır. Tehlikenin gerçek boyutunu ortaya koyan Çernobil felaketinden sonra, işletme güvenliğine ilişkin kriterlerin yeniden gözden geçirilmesi zorunluluğu doğmuştur. Küresel ısınma ile iklim değişikliği tehlikesi ve radyolojik riskler hızla büyümüş ve ekolojik sistemde yaratılan pertürbasyon her geçen gün artmıştır. Bu nedenle sürdürülebilir gelişme gündeminde enerji politikalarının belirlenmesinde çevresel faktörler oldukça baskın hale gelmiştir.

Çağdaş enerji politikalarının belirlenmesi 3 aşamada ele alınmaktadır. İlk aşamada çevre güvenliğini zedelemeyen düşük maliyette enerji arzının ve risk dağılımını sağlayarak, arzın sürekliliğini teminat altına alacak temel hedefler belirlenmektedir. İkinci aşamada bu hedeflere ulaşılabilecek politikalar saptanmakta, yerli ve ithal enerji kaynakları ile farklı teknolojilerin uygun karışımının ekonomik, çevresel ve jeopolitik etkenler arasında dengeyi sağlayacak şekilde geliştirilmesi sağlanmaktadır. Son aşamada ise belirlenen enerji politikalarını destekleyecek vergilendirme, teşvikler ve yasal düzenlemelerin gerçekleşmesi sağlanmaktadır. Nükleer enerjinin temiz bir teknoloji olmasından kaynaklanan avantajlarına rağmen kaza riskinin yüksek olması, radyoaktif atık ve işletme güvenliğine dair sorunların çözülmemiş olması, nükleer silahların yaygınlaşmasının önüne geçilememiş olması, atıklarından onbinlerce yılı kapsayan uzun dönemlerde kurtulmanın mümkün olmaması, etkilerinin küresel olması nedeniyle hassas olarak değerlendirilmesi gereken bir husus haline gelmiştir. Nükleer enerjinin risklerinden ülkemizdeki kaynakları verimli kullanarak kurtulmak mümkündür. Ayrıca yerli kaynaklarımızın doğru ve gerçekçi tedbirler alınarak, çevreci bir yaklaşımla devreye sokulması da mümkündür. Öncelik sırasına göre;

- i) Enerjide verimliliğin sağlanması,
- ii) Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması,
- iii) Fosil yakıtlı enerji kaynakları için temiz ve birleşik çevrimli enerji teknolojilerinin devreye konulması,
- iv) Sınırlı olan doğal kaynakların daha yavaş tüketilmesini sağlayarak, yeni teknolojilerin geliştirilmesi için zaman kazanılması,
- v) Çevreyi ve gelecek kuşakların yaşam kalitesinin korunmasını sağlayacak teknolojik tedbirlerin alınması,
- vi) Enerji verimliliğini ve enerjinin rasyonel kullanımını sağlayarak, enerji tasarrufu potansiyelinin değerlendirilmesi,

vii) Kalan hidroelektrik potansiyelinin değerlendirilmesini ve yenilenebilir enerjinin payının artırılarak fosil yakıtlı enerji üretiminde temiz enerji teknolojilerinin devreye sokulması, sağlanmalı ve ülkemiz nükleer enerjiyle ilgili,

i) Nükleer atık idaresine ilişkin sorunların çözümlenmesini,

ii) Yeni kuşak nükleer reaktörlerin ekonomik olarak sürdürülebilirliğini, reaktörlerin güvenilirliğini sağlayıncaya kadar depolama sürelerinin jeolojik değişimlerinin ve bunlardan doğan jeolojik risklerin hesaba katılarak, radyonüklidlerin difüzyonundan doğan sızıntı riski de dikkate alınarak ve yaşanan nükleer kazaların çoğunun insan kaynaklı olduğu gerçeğinin farkında olarak,

i) Radyoaktif atık sorununu ortadan kaldıran,

ii) Güvenilirliği çok yüksek olan,

iii) Silahlanmaya karşı dirençli,

iv) Ekonomik rekabet gücü yüksek olan,

v) Kamuoyunun onayını büyük ölçüde sağlayacak,

yeni nesil nükleer reaktörlerin devreye sokulacağı ana kadar ülkemiz, nükleer santral kurulmasından uzak durmalıdır.

Kanunun gerekçesinde;

a) Orta ve uzun vadede arz güvenilirliğinin sağlanması,

b) Nükleer teknolojinin ülkemizde yaygınlaştırılması,

c) Bu bağlamda ülkemizin nükleer teknolojiyi yaygın olarak kullanan ülkeler konumuna gelmesi,

d) Enerjide dışa bağımlılığın azaltılması,

e) Fiyat dalgalanmalarından korunmanın sağlanması,

f) Uranyum ve toryum gibi ülkemizde yaygın olarak bulunan ve güç santrallerinde halihazırda yakıt olarak kullanılan ve/veya önümüzdeki yıllarda gelişen teknolojilere bağlı olarak yakıt olarak kullanılacak madenlerin ülkemiz ekonomisine kazandırılması.

Bunları sırasıyla inceleyecek olursak;

a) Nükleer santral yapımı gelişmiş ülkelerde 6-8 yıl sürmekte deniliyorsa da hiçbir santral bu süre içinde bitmediği gibi, başlangıçta belirlenen fiyatların da çok üzerinde gerçekleşmiştir. Yer etüdü, sismik araştırmalar, soğutma suyu ile ilgili analizler ve ölçümler ile şebekeye bağlantısı ile ilgili etütlerin yapılması yaklaşık 1-1.5 yıl sürmekte, üretim lisansının alınması, ihaleye çıkılması, şartname hazırlanması için 1 yıl süre gerekmektedir, tekliflerin alınması ve değerlendirilmesi 1 yılı almaktadır, ihale kararının onayı ve sözleşmenin imzalanması ile geçecek süre görüldüğü gibi en az 2 yıl olacaktır. İnşaata başlamak için asgari süre 3 yıl olmaktadır. Bunun üzerine 8 yıl inşaat süresi de eklendiğinde santralin bitimi 11 yılı bulacaktır. Bu nedenlerle yapılacak bu santral, orta dönemdeki arz güvenliğine bir katkıda bulunamayacaktır.

b) Bu santralin bitimi 2019'ları bulacak, oysa 2020'lerin başında dördüncü nesil santraller olarak adlandırılan daha güvenli, daha ekonomik, atık sorunu büyük ölçüde çözülmüş santraller devreye girecek, biz ise o tarihte eski bir teknolojiyi hizmete açmış olacağız.

c) Ülkemizin nükleer enerjiyi yaygın olarak kullanan ülkeler arasına girmesi ihale ile olamaz. Nükleer teknolojiye gerçekten sahip olunmak isteniyorsa, Çekmece Nükleer Araştırma Merkezinde ve yurtdışında çalışmalara katılmak üzere eleman yetiştirilebilir. Bunun için santral kurmaya gerek yoktur. Yakıt hücresi dışında santralin tamamı zaten termik bir santraldir.

d) Nükleer santral kurulması ile enerjide dışa bağımlılığın azaltılması mümkün değildir. Ülkemizde bilinen uranyum rezervi 9.129 tondur. Bu miktar en fazla 1000 megawatt gücünde bir enerji

santralinin ekonomik ömrü boyunca işletilmesine yetmektedir. 380.000 ton toryum rezervimiz vardır. Ancak toryum tek başına bir yakıt olarak kullanılamamaktadır. Ancak toryumun uranyumla birlikte kullanılması 2020'lerde mümkün olacaktır ve bunun zenginleştirme ameliyesi ancak birkaç ülkede yapılmaktadır. Bu nedenle toryumdan kuracağımız nükleer santralden yararlanabilmemiz mümkün görülmemektedir.

e) Nükleer üretim maliyeti, söylendiği gibi 2-3 cent değil, en az 5-6 cent civarındadır. Nükleeri cazip göstermek için atık korunma giderleri maliyetin içinde gösterilmemektedir. 1000 megawattlık bir nükleer santralin maliyeti 3 milyar dolar civarındadır. Tüm bunlarla birlikte Avrupa Birliği'nin nükleer enerji konusunda görüş ayrılığına düştüğü, birçok ülkenin yeni nesil nükleer santraller kuruluncaya kadar nükleer enerji santrallerinin yatırımlarını askıya aldığı düşünülürse, ülkemizin bu meseleye temkinli yaklaşması gereği ortaya çıkmaktadır.

Bu tasarı 4628 sayılı yasada öngörülen piyasa düzenini de büyük ölçüde zedelemekte, bu yatırımın kamu desteği olmadan yapılamayacağını doğrulamaktadır. Bugün için ülkenin enerji kaynaklarının doğru kullanılması ile orta vadede enerji açığını ortadan kaldırmak mümkündür. Kaçakların önlenmesi, termik ve hidrolik santrallerin rehabilitasyonunun yapılması, yenilenebilir enerji kaynaklarının hızla devreye sokulması sayesinde ülkenin enerji ihtiyacını karşılamak mümkün görünmektedir. Bu nedenle nükleer enerji santrallerinin ülke gündemine taşınarak tek çözüm olarak gösterilmesini doğru bulmuyor, bu yasa tasarısına muhalefet ediyoruz.

Tacidar Seyhan
Adana

Sedat Uzunbay
İzmir

Nuri Çilingir
Manisa

M. Vedat Yücesan
Eskişehir

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

NÜKLEER GÜÇ SANTRALLERİNİN KURULMASI VE İŞLETİLMESİ İLE ENERJİ SATIŞINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı; enerji plan ve politikalarına uygun biçimde, elektrik enerjisi üretimi gerçekleştirecek nükleer güç santrallerinin kurulması, işletilmesi ve enerji satışına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunda geçen;

- a) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı,
- b) EPDK: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- c) Perakende satış lisansı: Elektrik enerjisinin tüketicilere satışını gerçekleştirmek üzere EPDK'dan alınan lisansı,
- ç) Santral: Nükleer fisyon tepkimesinden elektrik enerjisi üretilen nükleer güç santrallerini,
- d) Şirket: Santralden elektrik enerjisi üretimi yapmak amacıyla EPDK'dan lisans almış üretim şirketini,
- e) TAEK: Türkiye Atom Enerjisi Kurumunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Santrallerde Elektrik Enerjisi Üretiminde Uygulanacak Usul ve Esaslar

Santral kuracak şirketin belirlenmesi

MADDE 3 – (1) Yapılacak santrale ilişkin olarak ilgili bakanlık ve kurumların görüşleri alındıktan sonra Bakanlık tarafından bu Kanun

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN NÜKLEER GÜÇ SANTRALLERİNİN KURULMASI VE İŞLETİLMESİ İLE ENERJİ SATIŞINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; enerji plan ve politikalarına uygun biçimde, elektrik enerjisi üretimi gerçekleştirecek nükleer güç santrallerinin kurulması, işletilmesi ve enerji satışına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

- a) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı,
- b) EPDK: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- c) EÜAŞ: Elektrik Üretim Anonim Şirketini,
- ç) İÇH: İşletmeden çıkarma hesaplarını,
- d) Perakende ve toptan satış lisansı: Elektrik enerjisinin tüketicilere satışını gerçekleştirmek üzere EPDK'dan alınan lisansları,
- e) Santral: Elektrik enerjisi üretilen nükleer güç santrallerini,
- f) Şirket: Santralden elektrik enerjisi üretimi yapmak amacıyla EPDK'dan lisans almış üretim şirketini,
- g) TAEK: Türkiye Atom Enerjisi Kurumunu,
- ğ) TETAŞ: Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketini,
- h) URAH: Ulusal radyoaktif atık hesabını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Santrallarda Elektrik Enerjisi Üretiminde Uygulanacak Usul ve Esaslar

Santral kuracak şirketin belirlenmesi

MADDE 3- (1) Yapılacak nükleer güç santrallerine ilişkin olarak ilgili bakanlık ve kurumların görüşleri alındıktan sonra Bakanlık ta-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

kapsamında santral kuracak ve/veya işletecek şirket ve/veya şirketlerin seçilmesi süreci başlatılır.

(2) Bu sürece TAEEK'in belirlediği teknolojik ölçütleri karşılayan şirketler katılabilir.

(3) Bu Kanundan yararlandırılacak şirket yapılacak seçim sonucunda belirlenir.

(4) Bu Kanundan yararlandırılacak megavat-elektrik (MWe) cinsinden toplam santral kapasitesi, santrale yönelik yer tahsisi, lisans bedeli ve altyapıya yönelik teşvikler ile tekliflerin yapılmasına ve seçime ilişkin usul ve esaslar, hizmetin gereklerine göre Bakanlar Kurulunca belirlenir.

(5) Bu Kanun kapsamında, onbeş yıllık süre boyunca şirketler tarafından yıllara sari olarak teklif edilecek elektrik enerjisi alım miktarları ile teklif edilecek yıllık birim elektrik enerjisi satış fiyatlarının çarpımı sonucu oluşacak alım bedellerinin önceden saptanmış belirli bir iskonto haddi üzerinden yarışmanın yapıldığı tarihe indirgenmiş değerlerinin toplamı olarak en düşük teklifi veren şirket bu Kanun hükümlerinden yararlanmaya hak kazanır.

(6) Teklif edilecek yıllık birim elektrik enerjisi satış fiyatları, her bir yıl için seçim yapılan yıldan bir önceki yıla ait EPDK tarafından ilan edilen Türkiye ortalama toptan elektrik enerjisi satış fiyatını aşamaz.

Uygulama esasları

MADDE 4 - (1) Bu Kanun kapsamında üretilen elektrik enerjisinin satışında aşağıda yer alan esaslar uygulanır:

a) Perakende satış lisansı sahibi tüzel kişiler santralden üretilen elektrik enerjisini, bu maddenin (b) bendindeki hükümlere göre, tesis edilen ikili anlaşmalar çerçevesinde satın alır. Bu Kanun kapsamında perakende satış lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından üstlenilecek elektrik enerjisi alımına ilişkin hükümler perakende satış lisanslarına derç edilir.

b) Bu Kanun kapsamında her bir perakende satış lisansı sahibi tüzel kişi tarafından satın

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

rafından, bu Kanun kapsamında santral kuracak ve işletecek şirket ve/veya şirketlerin seçilmesi süreci başlatılır.

(2) Bu sürece, TAEEK'in belirlediği ölçütleri karşılayan şirketler katılabilir.

(3) Kanundan yararlandırılacak şirket veya şirketler, Bakanlık tarafından megavat-elektrik (MWe) cinsinden toplam santral kapasitesi, santrala yönelik yer tahsisi, lisans bedeli ve altyapıya yönelik teşvikler ile tekliflerin yapılmasına ve değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi ve Bakanlar Kurulunca onaylanmasını takiben yapılacak yarışma sonucu seçim ile belirlenir.

(4) Bu Kanun kapsamında, işletmeye girdikten sonraki onbeş yıllık süre boyunca şirketler tarafından yıllara sari olarak teklif edilecek elektrik enerjisi üretim miktarları ile yine şirketler tarafından perakende ve toptan satış lisansı sahibi şirketlere teklif edilecek yıllık birim elektrik enerjisi satış fiyatlarının çarpımı sonucu oluşacak elektrik alım bedellerinin önceden saptanmış belirli bir iskonto haddi üzerinden yarışmanın yapıldığı tarihe indirgenmiş değerlerinin toplamı olarak en düşük teklifi veren şirket veya şirketler bu Kanun hükümlerinden yararlanmaya hak kazanır.

Uygulama esasları

MADDE 4- (1) Bu Kanun kapsamında üretilen elektrik enerjisinin satışında aşağıda yer alan esaslar uygulanır:

a) Perakende ve toptan satış lisansı sahibi tüzel kişiler santralden üretilen elektrik enerjisini 15 yıllık ikili anlaşmalar çerçevesinde satın alır. Bu Kanun kapsamında toptan ve perakende satış lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından üstlenilecek elektrik enerjisi alımına ilişkin hükümler lisanslarına derç edilir.

b) Toptan ve perakende satış şirketlerine satışı yapılacak miktarla santralin üreteceği elektrik miktarı arasında kontrata bağlanama-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

alınacak elektrik enerjisi miktarı, söz konusu tüzel kişinin bir önceki takvim yılında satışını gerçekleştirdiği elektrik enerjisi miktarının, o yılda Türkiye’de perakende satış lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından satışı gerçekleştirilen toplam elektrik enerjisine oranına göre belirlenir ve EPDK tarafından her yıl yayımlanır. Her bir perakende satış lisansı sahibi tüzel kişi, 3 üncü maddeye göre gerçekleştirilen seçim sonucunda oluşan alım miktarına karşılık gelen elektrik enerjisini, kendi payı oranında satın alır.

Lisans, izin ve yükümlülükler

MADDE 5 – (1) Şirket, bu Kanun ve diğer mevzuatın gerektirdiği her türlü izin, ruhsat ve lisansı almakla yükümlüdür.

(2) Santralin kurulması aşamasında oluşabilecek herhangi bir zararın tazminine yönelik olarak oluşturulacak zorunlu yatırım sigortasının yaptırılmasından, santralin faaliyeti süresince oluşacak atıkların taşınması, depolanması ve/veya bertaraf edilmesi ile ilgili her türlü finansal maliyetlerin ve santralin işletme süresinin sonunda işletmeden çıkarma masraflarının karşılanması için oluşturulacak fonlara katkıdan şirket sorumludur.

(3) Atık yönetimi ve nükleer güç santralının sökülümünden dolayı oluşacak maliyetlerin şirket tarafından karşılanması amacıyla şirketlerin katkıda bulunacağı özel hesap oluşturulur. Bu hesabın oluşturulması ve idaresine ilişkin usul ve esaslar, tekliflerin alınmasından önce TAEK’in ve Hazine Müsteşarlığının görüşü alınarak Bakanlık tarafından belirlenir.

(4) Nükleer yakıt, radyoaktif madde veya radyoaktif atık taşınırken veya santralde bir kaza olması durumunda, nükleer enerji alanında üçüncü kişilere karşı sorumluluğa ilişkin olarak Paris Sözleşmesi ve diğer ulusal ve uluslararası mevzuat hükümleri uygulanır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yan bir üretim fazlası oluşursa, bu miktar için TETAŞ alım anlaşması yapar.

Lisans, izin ve yükümlülükler

MADDE 5- (1) Şirket, bu Kanun ve diğer mevzuatın gerektirdiği her türlü izin, ruhsat ve lisansı almakla yükümlüdür.

(2) Şirket santralin kurulması aşamasında oluşabilecek herhangi bir zararın tazminine yönelik, zorunlu yatırım sigortası yaptırmakla ve santralin faaliyeti süresince oluşacak atıkların taşınması, depolanması ve/veya bertaraf edilmesi ile ilgili her türlü finansal maliyetlerin ve santralin işletme süresinin sonunda işletmeden çıkarma masraflarının karşılanması için oluşturulacak fonlara katkı ile yükümlüdür.

(3) Şirket, TAEK’in belirleyeceği kurallar çerçevesinde yakıt temininden sorumludur.

(4) Atık yönetimi kapsamında geçici depolama veya nihai depolama yerinin belirlenmesi, depolama tesisinin inşasına, lisanslanması, işletilmesine ve işletmeden çıkarılmasına, geçici depolama yerinde muhafaza edilecek veya nihai depolama yerinde bertaraf edilecek kullanılmış yakıt ya da yüksek seviyeli atıkların taşınmasına ve işlenmesine, radyoaktif atıkların yönetimini sağlayacak araştırma, geliştirme faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin maliyetleri ve nükleer güç santralının sökülümünden dolayı oluşacak maliyetleri karşılamak amacıyla şirketin katkıda bulunacağı URAH ile İÇH oluşturulur. Şirket, TAEK tarafından yayınlanan usul ve esaslara göre URAH ve İÇH’ye ödeme yapmakla yükümlüdür. URAH ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kamu İştiraki

MADDE 6 – (1) Bu Kanundan yararlanmaya hak kazanan şirket ile bir iktisadi devlet teşekkülü 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararname çerçevesinde iştirak ilişkisi kurabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli Hükümler**

Teşvikler

MADDE 7 – (1) Bakanlar Kurulu, kurulacak santrale ilişkin teknoloji edinmeye ve nükleer yakıt üretimine yönelik yatırımlar ile işletme personelinin eğitimini teşviklerden yararlandırabilir.

(2) Bu Kanun kapsamında üzerinde santral kurulacak taşınmazların Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu al-

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İÇH'ye ilişkin işlemler tüm vergilerden muaf tır. Bu hesapların oluşturulması ve idaresine ilişkin usul ve esaslar, TAEK'in ve Hazine Müsteşarlığının görüşü alınarak Bakanlık tarafından belirlenir. Ödenecek payları zamanında yatırmayanlar için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarını Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. URAH ve İÇH adına tahsil edilen gelirler amacı dışında kullanılamaz.

(5) Nükleer yakıt, radyoaktif madde veya radyoaktif atık taşınırken veya santralde bir kaza olması durumunda, nükleer enerji alanında üçüncü kişilere karşı sorumluluğa ilişkin olarak Paris Sözleşmesi ve diğer ulusal ve uluslararası mevzuat hükümleri uygulanır.

Kamu İştiraki ve Yatırımı

MADDE 6- (1) Bu Kanundan yararlanmaya hak kazanan şirket ile bir iktisadi devlet teşekkülü, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararname çerçevesinde iştirak ilişkisi kurabilir.

(2) Kamu şirketleri bu Kanun kapsamındaki santralleri yapabilir. Bu amaçla Bakanlar Kurulunca, santral kurmak, kurdurmak ve/veya işletmek, işletirmek ve üretilen elektriğin satışını yapmak üzere 233 sayılı KHK'ya tabi olmaksızın özel hukuk hükümlerine tabi şirket kurulmasına karar verilebilir. Bu kapsamda kurulacak şirkete özel sektör şirketleri talep ettikleri oranda ortak olabilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli Hükümler**

Teşvikler

MADDE 7- (1) Bakanlar Kurulu, kurulacak santrale ilişkin teknoloji edinmeye yönelik yatırımlar ile işletme personelinin eğitimini teşviklerden yararlandırabilir.

(2) Bu Kanun kapsamında üzerinde santral kurulacak taşınmazların Hazine'nin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu al-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

tında bulunması halinde, bu taşınmazlar üzerinde şirket lehine Maliye Bakanlığı tarafından bedelsiz olarak ön izin veya bedeli karşılığında kullanma izni verilir, irtifak hakkı tesis edilir veya kiralama yapılır. Bu taşınmazlara ilişkin sözleşmelerin sürelerinin sonunda, maliyeti 5 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında karşılanmak üzere nükleer güç santralının sökülmesi zorunludur; sökümden ve taşınmazın eski hale getirilerek Hazineye iadesinden şirket sorumludur.

Uygulamaların koordinasyonu

MADDE 8 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında gerekli koordinasyon Bakanlık tarafından sağlanır.

Yaptırımlar

MADDE 9 – (1) Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket eden perakende satış lisansı sahibi tüzel kişiler hakkında EPDK tarafından 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 11 inci maddesi hükümleri çerçevesinde işlem yapılır.

Düzenleyici kurum

GEÇİCİ MADDE 1- Nükleer faaliyetlerin düzenlenmesi için bir kurum kurulana kadar düzenleme ve denetleme işlemlerini yerine getirmek için TAEK gerekli önlemleri alır. TAEK özel bilgi ve ihtisas gerektiren işlerde kadro aranmaksızın uygun nitelikli yerli ve yabancı uyruklu sözleşmeli personel çalıştırabilir. Bunlara ödenecek ücret ve diğer mali haklar Başbakan tarafından belirlenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tında bulunması halinde, bu taşınmazlar üzerinde şirket lehine, Maliye Bakanlığı tarafından bedelsiz olarak kullanma izni, irtifak hakkı tesis edilir. Bu taşınmazlara ilişkin sözleşmelerin sürelerinin sonunda, maliyeti 5 inci maddenin dördüncü fıkrası kapsamında oluşturulan fonlardan karşılanmak üzere nükleer güç santralının sökülmesi zorunludur. Söküm işinden ve taşınmazın çevre kuralları kapsamında kabul edilebilir hale getirilerek Hazine'ye iadesinden şirket sorumludur. Bu işlemler için fon kaynaklarının yetersiz kalması durumunda maliyetler Hazine tarafından karşılanır.

Uygulamaların koordinasyonu

MADDE 8- (1) Bu Kanunun uygulanmasında gerekli koordinasyon Bakanlık tarafından sağlanır.

Yaptırımlar

MADDE 9- (1) Bu Kanunun hükümlerine aykırı hareket eden toptan ve perakende satış lisansı sahibi tüzel kişiler hakkında EPDK tarafından 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 11 inci maddesi hükümleri çerçevesinde işlem yapılır. Bu işlemlerin sebep olacağı sözleşme iptalleri sonucu açığa çıkacak elektrik enerjisi TETAŞ tarafından alınacaktır.

Düzenleyici kurum

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Nükleer faaliyetlerin düzenlenmesi için bir kurum kurulana kadar düzenleme ve denetleme işlemlerini yerine getirmek için TAEK gerekli önlemleri alır. TAEK özel bilgi ve ihtisas gerektiren işlerde kadro aranmaksızın uygun nitelikli yerli ve yabancı uyruklu sözleşmeli personel çalıştırabilir. Bunlara ödenecek ücret ve diğer mali haklar Başbakan tarafından belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) EÜAŞ tarafından kömür tahsis (rödövans) ihalesi sonucunda kömür kullanım hakkı elde edecek şirketler tarafından yapılacak 1000 MW üzeri güçte yerli kömür yakıtlı elektrik santrallerinden 2014 yılı sonuna kadar işletmeye girenlerin ürettiği elek-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

trik, perakende ve toptan satış lisansı sahibi şirketlerce bu Kanunun 4 üncü maddesi hükümlerine göre alınır.

(2) EÜAŞ tarafından yapılacak kömür tahsis (rödövens) ihalesinde isteklilerce, yıllara sari olarak rödövens bedeli ile onbeş yıllık süre için yıllara sari olarak elektrik enerjisi alım miktarları ve yıllık birim elektrik enerjisi satış fiyatları teklif edilecektir.

(3) Bu ihalede seçim, şartnamede belirlenecek esaslar dahilinde, teklif edilecek yıllık üretim miktarları ile yıllık birim elektrik enerjisi satış fiyatlarının çarpımı sonucu oluşacak elektrik alım bedellerinin önceden saptanmış belirli bir iskonto haddi üzerinden ihalenin yapıldığı tarihe indirgenmiş değerleri toplamı ile rödövens bedelinin değerlendirilmesi sonucunda yapılır.

Yürürlük

MADDE 10 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Yürürlük

MADDE 10- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.

K. Unakıtan

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı V.

A. Coşkun

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

A. Koç